

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

**LOJİSTİK PERFORMANSIN DIŞ TİCARETE ETKİSİNİN
SİSTEMATİK LİTERATÜR ÇALIŞMASI KAPSAMINDA
İNCELENMESİ**

Yasin GÜLTEKİN¹ & Alparslan KAPLAN²

Öz

Uluslararası ticaret, küreselleşme ve teknolojik değişim hızındaki artış, örgütlerin varlıklarını sürdürebilmesi ve ekonomik güçlerini artırabilmesi için uluslararası pazarda rekabet gücünü artırmayı amaçlayan stratejiler uygulamasını zorunlu kılmaktadır. Dış ticarete lojistik faaliyetlerin ve lojistik performansın verimli bir şekilde yönetilmesi, firmaların uluslararası pazarlarda rekabet avantajı elde etmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu doğrultuda dış ticaret üzerinde önemli bir etkisi bulunan lojistik performans ve alt bileşenlerine yönelik ilgi son yıllarda büyük bir önem kazanmış ve bu yönde yapılan bilimsel çalışmalarda artış gözlemlenmiştir. Lojistik performansın dış ticarete etkisini esas alan çalışmada; Scopus, Google Scholar ve TÜBİTAK Dergi Park veri tabanlarında yer alan 33 çalışma, sistematik şekilde analiz edilmiştir. İncelenen çalışmalar neticesinde lojistik performansın uluslararası ticaretle anlamlı düzeyde ilişkili olduğu, yöntem olarak çekim modelinin sıklıkla kullanıldığı ve değişken ölçümlerinde LPE'nin kullanıldığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda ihracatçı ülkeler için lojistik performans kriterleri arasında altyapı, lojistik hizmet kalitesi ve yeterliliği, zamanlama ve uluslararası taşımacılık, ithalatçı ülkeler için ise altyapı, zamanlama ve lojistik hizmet kalitesi ve yeterlilik ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Gelişmekte olan ülkeler için düşük lojistik performans, rekabet güçlerini ve pazarda yer bulma yeteneklerini kısıtlamakta ve gelişmiş ülkelerle aralarındaki ekonomik uçurumun açılmasına neden olduğu tespit edilmiştir. Sistematik literatür taraması sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak, gelecekteki çalışmalar, lojistik performansın farklı alanlarda uluslararası ticareti nasıl etkilediğini araştırmak için belirli ürün veya sektörler de odaklanabilir. Ayrıca, lojistik performansın uluslararası ticaret üzerindeki etkisini ölçmek için farklı modeller ve değişkenlerin ölçümünde LPI dışında farklı göstergeler de kullanılabilir. Yapılan bu çalışma neticesinde tespit edilen bulgulara göre gelecek dönemdeki araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Lojistik performans, Lojistik Performans Endeksi, Dış Ticaret*

JEL Kodları: *L91, P45.*

Başvuru: *11.08.2023* **Kabul:** *29.08.2023*

¹Dr. Öğr. Üyesi, ÇOMÜ, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, E-mail: yasingultekin@comu.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-0161-8748

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Çanakkale, Türkiye. E-mail: alparslan27@gmail.com ORCID: 0009-0006-5107-9486

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF LOGISTICS PERFORMANCE ON FOREIGN TRADE WITHIN THE SCOPE OF SYSTEMATIC LITERATURE STUDY

Abstract

The increase in the pace of international trade, globalization and technological change necessitates the implementation of strategies aimed at increasing the competitiveness of the organizations in the international market in order to maintain their existence and increase their economic power. Efficient management of logistics activities and logistics performance in foreign trade has an important place in gaining competitive advantage in international markets. In this direction, the interest in logistics performance and its sub-components, which have a significant impact on foreign trade, has gained great importance in recent years and an increase has been observed in scientific studies conducted in this direction. In the study based on the effect of logistics performance on foreign trade; 33 studies in Scopus, Google Scholar and TUBITAK Journal Park databases were analyzed systematically. As a result of the studies examined, it has been determined that there is a significant and positive relationship between logistics performance and foreign trade, the gravity model is frequently used as a method and LPI is used in variable measurements. As a result of the evaluation of the findings, it has been determined that infrastructure, logistics quality and adequacy, timing and international transportation are prominent among the logistics performance criteria for exporting countries, while infrastructure, timing and logistics quality and adequacy for importing countries. For developing countries, low logistics performance restricts their competitiveness and ability to find a place in the market, and causes the economic gap between them to open up with developed countries. Based on the findings obtained as a result of a systematic literature review, future studies may also focus on specific products or sectors to investigate how logistics performance affects international trade in different areas. In addition, different models can be used to measure the impact of logistics performance on international trade. In addition, different indicators other than LPI can be used in the measurement of variables. According to the findings determined as a result of the study, suggestions were made to future researchers.

Keywords: *Logistics performance, Logistics Performance Index, Foreign Trade..*

JEL Codes: *L91, P45.*

“Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.”

1. GİRİŞ

21’inci yüzyılın ilk çeyreğinde küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmelerin etkisinde gözle görülür bir değişime uğrayan finansal yapı ve ekonomik sistem içerisinde işletmelerin rekabet edebilme ve değişimlere karşı esnek yapıda etki-tepki mekanizması oluşturmaları hayati bir rol oynamaktadır. Günümüz işletmelerinin

bu doğrultuda ayakta kalabilmeleri ve organizasyon varlığını devam ettirebilmeleri pazar paylarının ve ihracat kapasitelerinin büyüklüğü ile orantılıdır. Stratejik yönetim fonksiyonlarını başarı ile uygulayabilmenin yanı sıra işletmenin varlığını sürdürdüğü ülkelerin lojistik, ekonomik ve hukuki yapılarının yeteri kadar destekleyici olması zaruridir. Halihazırdaki pazar piyasasında işletmenin ihracat başarısında o ülkenin lojistik performansının verimliliğine ve etkinliği önemli bir faktördür. İşletmelerin ve ülkelerin rekabet yeteneğini gösteren en önemli ölçütlerden birisi lojistik performanstır (Koban ve Keser, 2008: 7). İşletmeler, malları sınırlar ötesine taşımak için verimli lojistik hizmetlerine güvenirlir ve lojistik süreçteki herhangi bir gecikme veya verimsizlik, bir ülkenin ihracat performansı üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir.

Lojistik performansın dış ticaret üzerindeki en önemli etkilerinden biri, işletmelerin müşteri talebini karşılama yeteneğidir (Kayabaşı ve Özdemir, 2008: 196). Günümüzün hızlı tempolu iş ortamında, müşteriler siparişlerinin hızlı ve verimli bir şekilde teslim edilmesini beklemektedir. Lojistik sürecindeki herhangi bir gecikme veya aksama, müşteriler arasında memnuniyetsizliğe ve nihayetinde iş kaybına neden olabilir. Bu nedenle, ihracatçıların müşteri talebini karşılamak ve rekabet avantajlarını sürdürmek için güvenilir ve verimli bir lojistik sistemine sahip olmaları kritik öneme sahiptir.

Lojistik performansın ihracat üzerindeki bir diğer etkisi de mal maliyetleri üzerindeki etkisidir. Verimli lojistik performansı, ihraç edilen malların nihai maliyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilen nakliye maliyetlerini azaltabilir. İhracatçılar, lojistik sürecini optimize ederek depolama, elleçleme ve nakliye ile ilgili maliyetleri azaltabilir ve bu da malları için daha rekabetçi fiyatlandırma sağlar. Buda, ürünlerine yönelik talebin ve satışların artmasına neden olabilir.

Lojistik performansı ayrıca tedarik zincirinin hızı ve güvenilirliği üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Daha hızlı ve daha güvenilir lojistik sayesinde, ihracatçılar talepteki değişikliklere daha hızlı yanıt verebilir, tedarik sürelerini kısaltabilir ve teslimat sürelerini iyileştirebilir. Bu uygulama, gelişmiş müşteri memnuniyetine, artan satışlara ve daha iyi genel performansa yol açabilir.

Ek olarak, lojistik performans bir ülkenin ihracatının genel rekabet gücünü etkileyebilir. Güvenilir ve verimli bir lojistik sistemine sahip bir ülke, daha cazip bir iş ortamı sunduğu için daha fazla yabancı yatırım çekebilir. Bunun sonucu olarak da ülke için ihracatın artmasına ve ekonomik büyümeye yol açabilir.

Sonuç olarak, lojistik performans bir ülkenin ihracat başarısını belirlemede çok önemli bir rol oynamaktadır. Verimli lojistik hizmetleri maliyetleri azaltabilir, hızı ve güvenilirliği artırabilir ve sonuç olarak müşteri memnuniyetini ve satışları artırabilir. Bu nedenle işletmeler, lojistik performanslarına çok dikkat etmeli ve küresel pazarda rekabet avantajlarını sürdürmek için sürekli olarak lojistik sürecini optimize etmenin yollarını aramalıdır.

Literatürde yapılan çalışmaların incelenmesi neticesinde ülkelerin lojistik performans gücünün, dış ticaret üzerindeki etkisini gösteren alanyazın çalışmalarının kısıtlı miktarda olduğu görülmüş ve bu çalışma ile tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yapılan çalışma şu sorulara cevap vererek, hâlihazırdaki durumun ortaya konmasını hedeflemiştir.

- Çalışmaların yıllara göre dağılımları nasıldır? Çalışmaların yoğunlaştığı yıllar var mıdır?
- Çalışmada örneklem olarak seçilen ülkelerin dağılımları nasıldır?
- Çalışmalarda kullanılan verilerin yıllara göre dağılımları nasıldır?
- Çalışmalarda kullanılan değişkenlerin ve ölçümlerinin dağılımı nasıldır?
- Çalışmalarda kullanılan yöntemler nasıldır? Neden bu yöntemler seçilmiştir?
- Çalışmalarda tespit edilen bulgular nelerdir, bulgular arasında benzerlik veya farklılıklar nelerdir?

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde kavramsal çerçeveye açıklanarak; lojistik, lojistik performans, lojistik performans endeksi kavramları hakkında bilgi verilmekte ve lojistik performansın dış ticaret üzerindeki etkisi ele alınmaktadır. İkinci bölümde çalışmaya yönelik bilgiler ve elde edilen bulgular sunulmaktadır. Son bölümde ise çalışmanın bulgularından yola çıkılarak ilgili alana dair durum değerlendirmesi yapıp, gelecekteki çalışmalara yönelik öneriler sunulmaktadır.

1.1. Kavramsal Çerçeve

1.1.1. Lojistik

Lojistik; malların, hizmetlerin ve bilgilerin üretiminden itibaren nihai hedefe kadar transferi ve muhafazası ile tüm sürecin kontrol edilmesi faaliyetlerinin bütünüdür (Lambert vd., 1998: 2). Bu süreç birçok kuruluşu ve coğrafyayı içerebilen bir tedarik zinciri boyunca mal ve bilgi akışını yönetmeyi içerir. Lojistik faaliyetler, mal ve hizmetlerin müşterilere istenildiği anda minimum ücretle sunulmasını sağlamayı amaçlar (Yurdakul ve Şipal, 2021: 5). Diğer bir deyişle lojistik, müşteri ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için, tedarik zinciri boyunca, menşe noktasından tüketim noktasına kadar mal ve bilgi akışını optimize etmeyi amaçlar. Bu doğrultuda lojistik faaliyetler en basit deyişle nakliye, envanter yönetimi, depolama, paketleme ve dağıtım gibi faaliyetleri içerir.

Başarılı ve etkin bir lojistik yönetimi, işletmelerin günümüzün küresel pazarında rekabetçi kalabilmesi için kritik öneme sahiptir (Mentzer vd., 2001: 82). Ürünlerin müşterilere verimli ve etkili bir şekilde teslim edilmesini sağlamak için tedarik zinciri boyunca çeşitli faaliyetlerin dikkatli koordinasyonunu ve entegrasyonunu gerektirir (Doğruer, 2005: 403). Etkili lojistik yönetimi, aşağıda belirtildiği üzere işletme faaliyetleri ve fonksiyonları üzerinde önemli katkılar sağlamaktadır (Marti vd., 2014: 2984):

- Geliştirilmiş müşteri hizmeti: Lojistik; mal ve hizmetlerin müşterilere ihtiyaç duydukları zaman ve yerde mevcut olmasını sağlamayı amaçlamakta ve müşteri memnuniyetini ve sadakatini artırmaya yardımcı olmaktadır.
- Azaltılmış maliyetler: Lojistik; nakliye, envanter yönetimi ve diğer lojistik faaliyetleri optimize ederek malların taşınması ve depolanması maliyetlerini en aza indirmeyi amaçlamaktadır.
- Artan verimlilik: Lojistik; tedarik zinciri boyunca koordinasyonu ve iletişimi iyileştirerek operasyonları kolaylaştırmayı ve israfı azaltmayı amaçlamaktadır.
- Kapsamlı risk yönetimi: Lojistik; operasyonların sürekliliğini sağlamak için tedarik zinciri kesintileri gibi potansiyel riskleri belirlemeyi ve azaltmayı amaçlamaktadır.
 - Kar maksimizasyonu: Lojistik; müşteri hizmetlerini iyileştirerek, maliyetleri düşürerek, verimliliği artırarak ve riski yöneterek işletmelerin karlılığını artırmasına ve pazarda rekabet avantajı elde etmesine yardımcı olmaktadır.

1.1.2. Lojistik Performans

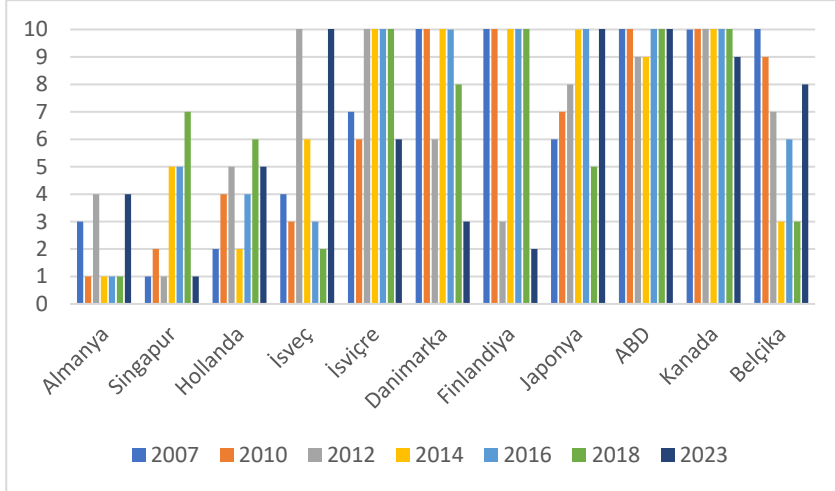
Lojistik performans, tedarik zincirinde yürütülen lojistik faaliyetlerin verimliliğini, etkililiğini, kaynak noktasından tüketim noktasına mal ve bilgi akışını ne kadar iyi yönettiğini ölçen kavramdır (Green vd., 2008: 319). Lojistik performansın iyileştirilmesi, bir şirketin genel performansı ve karlılığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Lojistik performansın önemli olmasının temel nedenlerinden bazıları şunlardır (Bilgin ve Sunaoğlu, 2022: 326):

- Müşteri memnuniyeti: Lojistik performansı, müşteri memnuniyetini doğrudan etkiler. Lojistik operasyonları verimli ve etkili olduğunda, müşteriler siparişlerini zamanında ve beklenen durumda alır, bu da daha yüksek müşteri memnuniyeti seviyelerine ve iş tekrarına yol açar.
- Maliyet azaltma: Lojistik performansının bir şirketin kârlılığı üzerinde önemli bir etkisi olabilir. Etkili lojistik yönetimi, nakliye, depolama ve envanter maliyetlerinin düşürülmesine yardımcı olarak karlılığın artmasına yol açar.
- Rekabet avantajı: Lojistik performans, günümüzün rekabetçi pazarında önemli bir farklılaştırıcı olabilir. Daha hızlı, daha güvenilir ve daha uygun maliyetli lojistik hizmetleri sunabilen şirketler, çoğu zaman rakiplerine karşı rekabet avantajı elde edebilmektedir.
- Tedarik zinciri verimliliği: Tedarik zinciri verimliliğini optimize etmek için lojistik performans esastır. Şirketler, lojistik operasyonlarını iyileştirerek tedarik sürelerini kısaltabilir, envanter yönetimini iyileştirebilir ve genel tedarik zinciri verimliliğini artırabilir.
- Risk yönetimi: Etkili lojistik performansı, tedarik zinciri risklerini yönetmek için de kritik öneme sahiptir. Şirketler, lojistik operasyonları üzerindeki görünürlüğü ve kontrolü iyileştirerek tedarik zinciri kesintileri, kalite sorunları ve ürün geri çağırma gibi riskleri daha iyi yönetebilir. Sonuç olarak lojistik performans, müşteri memnuniyetini artırmak, maliyetleri azaltmak, rekabet avantajı elde etmek, tedarik zinciri verimliliğini artırmak ve tedarik zinciri risklerini yönetmek dahil üzere bir dizi iş hedefine ulaşmak için önemlidir.

Lojistik faaliyetlerin dinamik ve belirsiz yapısı, global ölçekteki yapısı ve kapsamı, lojistik performansı ölçümünün hangi kriterlere göre yapılmasını zorlaştırmıştır. Bu doğrultuda tüm ülkelerin kabul göreceği standart bir uygulama olan Lojistik Performans Endeksi (LPE) Dünya Bankası tarafından hazırlanmıştır. LPE, lojistik performansın ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir araçtır ve ülkeler arasındaki rekabet ölçüsünü ortaya koymak ve lojistik performansların değerlendirilmesi için kullanılmaktadır (Yapraklı ve Ünalın, 2016). Diğer bir deyişle LPE, bir ülkenin lojistik performansını diğer ülkelerle karşılaştırmak ve bir ülkenin lojistik altyapısının güçlü ve zayıf yönleri hakkında bilgi sağlamak için kullanılır. LPE, lojistik performansının ölçümünde kullanılan en güvenilir ve kapsamlı araçlar arasında yer almaktadır (Arvis vd., 2018). LPE'nin belirlenmesinde, lojistik hizmetlerin etkililiği, lojistik altyapı, lojistik beceriler ve uygulama, lojistik zaman ve maliyetler, lojistik gümrük işlemleri ve lojistik desteği kapsayan altı ana kategoriye içeren anket yöntemi kullanılmaktadır. Belirlenen kategorilerin her biri, lojistik performansın ölçülmesinde kritik öneme sahiptir.

LPE, ilk kez 2007 yılında Dünya Bankası editörleri tarafından hazırlanarak ülkelerin hâlihazırdaki durumlarını göz önüne sermiştir. İlk olarak yayımlanan raporu müteakiben 2023'e kadar toplam 7 endeks yayımlamıştır (WB, 2014: 7).

Şekil 1. 2007-2023 yılları LPE başarı sıralaması

Kaynak: <https://lpi.worldbank.org/>

2007-2023 yılları arasında yayımlanan Lojistik Performans Endeksi raporlarına göre Almanya, Hollanda ve Singapur tüm raporlarda ilk 10 sırada kendilerine yer bulmuşlardır. Bu ülkelerin sürekli olarak ilk 10 sıra içerisinde yer alması, lojistik performanslarının güçlü olduğunu, üretim ve ticarete söz sahibi olduklarını, etkili tedarik zinciri yönetimi, güvenilir ve hızlı ulaşım altyapısı, düşük lojistik maliyetler gibi faktörlere sahip olduklarını göstermektedir. Bu da üretim ve ticaret faaliyetlerinin

verimli bir şekilde yürütülmesine olanak sağlamaktadır. 2023 yılı LPE raporunda değerlendirmeye alınan 139 ülkenin, ilk 40 sırasında Avrupa, Uzak Doğu ve Kuzey Amerika ülkeleri yer alırken, son 40 sırada Afrika ülkelerinin yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda özellikle Avrupa ülkelerinin lojistik performans açısından diğer bölgelere kıyasla daha güçlü oldukları görülmektedir.

Lojistik performans endeksinin açıklandığı 2007 yılından bu yana en üst gruptaki ülkeler arasında şimdiye kadar ki en yüksek ortalama skor ve en alt gruptaki ülkelerin en düşük seviyedeki ortalama skorları arasındaki fark daha da büyümüştür (Arvis vd., 2018: 8).

1.1.3. Lojistik Performans ile Dış Ticaret İlişkisi

Lojistik performans, ürün ve hizmetlerin uluslararası pazarda verimli ve etkin hareketinin sağlanması açısından uluslararası ticaret için çok önemlidir. Bir ülkenin lojistik performansı, ülkenin dış ticaretindeki rekabet gücünü etkileyen en önemli faktördür (Bayraktutan ve Özbilgin, 2015: 101-107). Başarılı bir lojistik performans, mal ve hizmetlerin düşük maliyetlerle üretilmesini, depolanmasını, dağıtılmasını sağlayarak ihracat potansiyelini artırır. Ürünlerin hızlı ve güvenli bir şekilde ülkeye girişi, gümrük işlemlerin kolaylaştırılması, tedarik zinciri süreçlerinin etkin yönetimi, müşteri memnuniyeti gibi faktörler, bir ülkenin ithalat potansiyelini de artırır. Bu nedenle, ülkelerin lojistik performansını artırmak, ihracat ve ithalat potansiyellerini artırarak dış ticaretlerinde rekabet güçlerini artırmalarını sağlar.

Lojistik performansın dış ticareti etkileyebileceği yönleri şu şekildedir:

Azaltılmış Taşıma Süreleri: Lojistik performansı, taşıma rotalarını ve modlarını optimize ederek, gümrük işlemlerini kısaltarak ve limanlar ile diğer geçiş noktalarındaki gecikmeleri en aza indirerek geçiş sürelerinin azaltılmasına yardımcı olmaktadır.

Şeffaf Tedarik Zinciri Yapısı: Lojistik performansı, taşınan malların konumu ve durumu hakkında gerçek zamanlı bilgiler sağlayarak tedarik zincirinin daha şeffaf olmasına yardımcı olabilir. Bu uygulama, işletmelerin envanter seviyelerini daha iyi yönetmesine ve talepteki değişikliklere yanıt vermesine yardımcı olabilir.

Azami Müşteri Memnuniyeti: Lojistik performansı, malların zamanında ve iyi durumda teslim edilmesini sağlayarak müşteri memnuniyetini artırmaya yardımcı olabilir. Bu uygulama, işletmelerin müşteri sadakati oluşturmaya ve uluslararası müşteri tabanlarını genişletmesine yardımcı olabilir.

Yeni Pazarlara Erişim: Etkili lojistik yönetimi, işletmelerin fiyat, kalite ve teslimat hızı konusunda rekabet etmelerini sağlayarak yeni pazarlara erişmelerine yardımcı olabilir.

Kar Maksimizasyonu: Lojistik performansı optimize etmek, işletmelerin nakliye maliyetlerini azaltmasına, envanter taşıma maliyetlerini en aza indirmesine ve

operasyonel verimliliği iyileştirmesine yardımcı olabilir ve bunların tümü artan karlılığa katkıda bulunabilir. Genel olarak lojistik performans; uluslararası ticaretin başarısında kritik bir faktördür. Bu doğrultuda işletmeler, lojistik performansını iyileştirmeye odaklanarak küresel pazarlarda rekabet avantajı elde edebilir ve uluslararası ticaret faaliyetlerini genişletebilir.

2. YÖNTEM

Lojistik performansın dış ticarete etkisi sistematik literatür taraması ile incelenmiştir. Literatür taraması, mevcut bilimsel kaynakları tarayarak konuyla ilgili önceki çalışmaları, bulguları, teorileri ve yaklaşımları inceleyerek, araştırmacıya çalışmasını yerleştireceği akademik çerçeveyi oluşturma ve araştırma sorularını belirleme konusunda yardımcı olur (Çınar, 2021: 310). Bu çalışmanın örneklemini 11.03.2023 tarihinde Google Scholar, Scopus ve TÜBİTAK Dergipark veri tabanlarında yer alan 33 makale oluşturmaktadır. Literatür taramasının ilk aşamasında ilgili veri tabanına anahtar kelime olarak belirlediğimiz “Lojistik Performans, Lojistik Performans Endeksi ve Dış Ticaret” kelimelerini yazarak toplam 73 makale tespit edilmiştir. 2’nci aşamada araştırma konusu olarak belirlediğimiz “Lojistik Performansın Dış Ticarete Etkisi” konusyla ilişkilendiremediğimiz ve içerik olarak farklı konulara değinen 21 makale çalışmadan çıkarılmıştır. 3’üncü aşamada ise detaylı içerik analiz yapılarak çalışmaya katkısı olmayacağı değerlendirilen 19 makale daha çalışmadan çıkarılarak söz konusu çalışma konusuna katkısı olacağı değerlendirilen 33 makale örneklem kümesini oluşturmuştur.

3. BULGULAR

Bu çalışmada 11.03.2023 tarihinde Google Scholar, Scopus ve TÜBİTAK Dergipark veri tabanlarında yer alan 33 makalenin incelenerek mevcut literatürün analiz edilmesi amaçlanmıştır. Lojistik performansın dış ticarete olan etkisine ilişkin yazılmış 33 çalışma; örneklem, veri yılı, değişkenler ve değişkenlerin ölçümü, kullanılan yöntemler ve tespit edilen bulgular yönünden incelenerek Tablo-1’de sunulmuştur.

Tablo-1: Lojistik Performans ve Dış Ticaret İlişisini Ele Alan Çalışmalara Ait Bilgiler

Çalışmalar	Örneklem	Veri Yılı	Değişkenler		Yöntem	Bulgular
			Lojistik Per.	Dış Tic.		
Meşin ve Cura, (2022)	160 Ülke	2007-2018	Lojistik Performans İndeksi (LPI)	İthalat, İhracat, Dış Ticaret	Korelasyon analizi	LPI; ithalat, ihracat ve ekonomik büyüme verilerini olumlu yönde etkilemektedir.
Kaplan ve Bozyiğit, (2021)	Türkiye ve ticaret yaptığı 24 ülke	2007-2016	LPI	Dış Ticaret	Çekim Modeli	Lojistik Performans kriterlerindeki gelişmenin dış ticaret hacmini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.
Zaninovic vd., (2020)	AB-15	2010-2015	LPI	İkili Ticaret	Çekim Modeli	Lojistik Performans kriterleri endekslerindeki 1 puanlık

	CEMS (13 ülke) ve diğer (158) dünya ülkeleri					değişikliğin ara mallar üzerinde olumsuz, sermaye ve üretim malları üzerinde duyarlı etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.
Sénquiz-Díaz, (2021)	Gelişmekte olan 29 ülke	2012-2019	LPI	İhracat	Panel Veri Analizi	Liman ve karayollarının kalitesi; gelişmekte olan ülkelerin ihracatını olumlu yönde etkilemekte iken, havalimanlarının kalitesi; olumsuz bir etki göstermekte ve özellikle gelişmekte olan ülkeler için küresel pazara katılımı engellenmektedir.
Hayaloğlu, (2015)	OECD'ye bağlı 32 ülke	1994-2011	LPI	Uluslararası Ticaret	Panel Veri Analizi	Kara, deniz ve havayolu taşımacılığı modlarına ve iletişim ağlarına yapılacak yatırımlar, ekonomik büyümeye olumlu etkide bulunurken, telefon hatlarına ve demir yollarına yapılacak altyapı yatırımlarının beklenen etkiyi sağlamadığı tespit edilmiştir.
Küçükkefe ve Gürol, (2019)	160 Ülke	2007-2018	LPI	Dış Ticaret	Doküman Analizi	Türkiye'nin LPE sıralamasındaki yerini en çok zamanlılık faktörünün etkilediği tespit edilmiştir.
Yıldırım ve Önder, (2014)	Türkiye	2005-2013	Lojistik Altyapı Bileşenleri	GSYİH	Birim Kök Test, Engle-Granger Eşbütünleşme Testi, Granger Nedensellik Analizi	Nakliye ve depolamanın ciro endeksindeki değişikliklerin GSYİH üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olduğu fakat GSYİH'nin belirlenmesinde yetersiz ve anlamsız olduğu tespit edilmiştir.
Ofluoğlu vd., (2018)	12 AB Ülkesi, 17 MENA Ülkesi	2007-2014	LPI	İhracat	Yatay Kesit Analizi	İhracata dayalı ekonomilerde taşımacılık, altyapı ve yeterlilik önemli iken ithalata dayalı ekonomilerde zamanlılık, altyapı ve lojistik kalite öne çıkmaktadır.
Takpara vd., (2021)	ECOWAS'a bağlı 15 Afrika ülkesi ve diğer 16 Afrika ülkesi	2006-2015	Ticaretin Kolaylaştırılması	İhracat	Çekim Modeli	Lojistik altyapıda yapılacak gelişmelerin ihracat üzerinde olumlu etkisi olduğu, gümrük işlemlerinin ise ihracat üzerinde etkisiz olduğu tespit edilmiştir.
Shikur, (2022)	30 Afrika Ülkesi ve 15 Gelişmekte olan dünya ülkesi	2007-2018	LPI	Uluslararası Ticaret	Bağımsız T-Testi	Afrika ülkeleri için lojistik performans bileşenlerinin ihracatın gelişimi üzerine pozitif etkisi olduğunu fakat diğer dünya ülkelerine göre de düşük bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.
Şahin, (2022)	15 Ülke	2007-2019	Ticaretin Kolaylaştırılması, LPI	Uluslararası İhracat	Panel Veri Analizi	Dış ticaret ile lojistik performansın, dış ticaret ile ticaretin kolaylaştırılması arasında doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

*LOJİSTİK PERFORMANSIN DIŞ TİCARETE ETKİSİNİN SİSTEMATİK LİTERATÜR ÇALIŞMASI
KAPSAMINDA İNCELENMESİ*

Yapraklı ve Ünalan, (2017)	Türkiye	2007-2016	LPI	Uluslararası İhracat	Doküman Analizi	Türkiye'nin dış ticaret rakamları ve lojistik performansı incelendiğinde altyapı kriterinde kısmen ilerleme olduğu fakat altyapı kriterinde beklenen gelişmenin kaydedilemediği ortaya konulmuştur.
Acar ve Benli, (2021)	160 Ülke	2007-2018	LPI	İhracat/İthalat	Panel Veri Analizi	Lojistik performans kriterlerindeki gelişme, ihracat verilerinde iyileşmeye sebep olurken ithalat verilerinde kısmi gelişim sağlamıştır.
Yıldız vd., (2020)	90 Ülke	2012-2018	LPI	Lojistik Performans Endeksi	Kümeleme Analizi	Türkiye, bulunduğu küme içerisinde gümrük işlemleri, ulaşım, lojistik kalite kriterlerinde küme ortalamasının altında, lojistik altyapı kriterinde ise küme ortalamasının üstünde performans sergilemiştir.
Töngür vd., (2020)	174 Ülke	2007-2017	LPI	İhracat	Çekim Modeli	Lojistik performans alt bileşenlerinde yapılacak değişikliklere karşın Türkiye'nin ihracat yapısının diğer ülkelere kıyasla daha duyarlı olduğu tespit edilmiştir.
Taguchi ve Thet, (2021)	ASEAN ülkeleri ve 7 ticaret partneri	2007-2017	LPI	İhracat	Çekim Modeli	Küresel değer zinciri (GVC) ile lojistik performans arasında niceliksel bir ilişki vardır.
Song ve Lee, (2022)	Güney Kore ve 161 ticaret partneri	2010-2018	LPI	İhracat/İthalat	Çekim Modeli	Lojistik performansın dış ticaret ile doğrusal bir ilişkiye sahip olduğu, lojistik performans endeksinin alt bileşenlerinin ithalat ve ihracat açısından farklı etkileri olduğu tespit edilmiştir. Özellikle uluslararası sevkiyatlar, takip ve izleme, zamanlama ve lojistik kalite ve yetkinlik bileşenlerinin uluslararası ticareti teşvik etmede daha öncelikli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Manavgat ve Demirci, (2021)	79 ülke 92 ülke 84 ülke	2007 2012 2018	LPI	Lojistik Performans Endeksi	Sıralı Regresyon Modeli	Uluslararası Ticaret verileri, GSYİH rakamları ve hava lojistik kapasitesindeki gelişmelerin, LPI üzerinde anlamlı etkisi olduğu görülmüştür.
Puertas ve Marti, (2013)	26 AB Ülkeleri	2005-2010	LPI	İhracat/İthalat	Çekim modeli	İhracatçı ülkeler için lojistik performans ithalatçı ülkelere daha önemlidir.
Bruno vd., (2021)	80 Ülke	2007-2018	Altyapı, İnsan Faktörü ve Kurumlar	Lojistik Performans Endeksi ve Küresel Rekabet Endeksi	Anova metodu	Lojistik sektöründe rekabet gücünü artıran en önemli faktör Avrupa'da insan faktörü iken, Asya-Okyanusya bölgesinde ise altyapının olduğu, Afrika'da ise tüm faktörlerin etkisiz olduğu tespit edilmiştir.
Gani, (2017)	60 Ülke	2007-2014	LPI	İhracat/İthalat	Regresyon Analizi	Lojistik performans, ithalat ve ihracatı pozitif yönde etkilemektedir. Bu etki, ithalata kıyasla ihracat üzerinde daha çok hissedilmektedir.
Şimşek ve Yiğit, (2019)	10 Ülke	2010-2016	LPI	Ekonomik Büyüme	En Küçük Kareler, Breusch Pagan	Ülkelerin ekonomik gelişmişlik seviyesi; dış ticaret verileri, LPI değerleri, ithalat ve ihracat rakamlarının göstergesi olarak ifade edilmektedir.

					LM testi, Hausman Spesifik asyon testi	
Bozdağhoğlu ve Keşir, (2022)	Türkiye	Ocak 2020-Aralık 2020	LPI	Dış Ticaret	VAR Modeli	Taşıma modlarının dış ticaret verileri üzerinde pozitif, sanayi üretim endeksi üzerinde negatif etkisi vardır.
Behar ve Manners, (2008)	4 Afrika Ülkesi	2001-2005	LPI	Uluslararası İthalat/İhracat	Çekim Modeli	İyi lojistik uygulamaları mesafenin ticaret üzerindeki etkisini azaltabilir. Komşu ülkelerin kaliteli lojistik altyapılarının olmasının da ülkenin ticaretine olumlu katkı yapacağı tespit edilmiştir.
Varbanova, (2017)	Bulgaristan	2007-2016	LPI	Ekonomik Büyüme	Doküman Analizi	Lojistik Performans Endeksi alt bileşenlerinin etkisi ülkeden ülkeye değişmekte ve nihai sonucu etkili bileşen şekillendirmektedir. Bulgaristan'ın etkili alt bileşeninin karayolu taşımacılığı olduğu tespit edilmiştir.
Torun ve Çetinöğlü, (2020)	160 Ülke	2018	LPI	Uluslararası Ticaret	Doküman Analizi	Lojistik performansın ülke ekonomisine katkısı ve lojistik altyapı iyileştirmelerin ikili ticareti artırdığı tespit edilmiştir.
Balta ve Cura, (2022)	122 İhracatçı Firma	2022	LPI	İhracat Performansı	Kruskal-Wallis Testi	Lojistik performansı ile ithalatçı firma performansı arasında doğrusal ve pozitif bir ilişki vardır.
Güner ve Coşkun, (2012)	OECD'ye bağlı 26 Ülke	2012	Ekonomik Faktörler, Sosyal Faktörler	Lojistik Performans	Regresyon Analizi	Gelişmişlik seviyesinin belirlenmesinde ülkelerin politik ve sosyal yapısının ekonomik verilerden daha önemli olduğu tespit edilmiştir.
Erdoğan, (2015)	Türkiye	2007-2014	LPI	Ekonomik Büyüme	Doküman Analizi	Türkiye'nin lojistik gücünün önemli bir etkeni olan karayolu taşımacılığına alternatif diğer taşıma modlarının yaratabileceği etki ile sınır ticaretinin oluşturduğu ekonomik tablonun dış ticarete etkisi tespit edilmiştir.
Munim ve Schramm, (2018)	91 Ülke	2010, 2012, 2014	LPI	Uluslararası İhracat	Yapısal Eşitlik Modeli	Liman altyapısının kalitesini sürekli iyileştirmenin deniz ticareti pazarında daha etkili olmaya yol açarken, gelişmiş ülkelerde bu yatırımların beklenen etkiyi yaratmadığı tespit edilmiştir.
Düzgün, (2020)	4 Ülke	2010-2018	Lojistik Performans	Hava Taşımacılığı Performansı	Panel Veri Analizi	Ülkelerin hava kargo taşımacılığına yönelik yapacakları çalışmaların, ülkelerin lojistik performansını ve dış ticaret hacminin büyümesinde etkili olduğu tespit edilmiştir.
İrak ve Şen, (2021)	151 Firma	2019	Lojistik Performans, Lojistik Maliyetler	Firma ve İhracat Performansı	Yol Analizi	Ülkelerin lojistik performansının ihracat verileri üzerindeki etkisinin %10'un altında olduğu, dış ticaret performansını açıklamak için yetersiz olduğunu ortaya koymuştur.
Acar, (2021)	Türkiye ve AB Ülkeleri	2007-2018	LPI	Lojistik Etkinlik	Veri Zarflama	Türkiye'nin LPI verilerinin AB ortalamasının çok altında kalmasında zamanlılık ve lojistik

					Analizi (VZA)	kalite kriterlerinin istenen gelişmeyi etkili gösterememesi göstermemesi etkilidir.
--	--	--	--	--	---------------	---

İncelenen makalelerin yıllara göre dağılımı Şekil-2’de gösterilmiştir. Lojistik performansı ve dış ticaret üzerine yapılan çalışmaların 2020 ve sonrasında yoğunlaştığı ve önem kazandığı görülmektedir.

Şekil-2. Yıllara Göre Makale Sayılarının Dağılımı

22.05.2023 tarihi itibariyle, örneklem kümesindeki çalışmaların atıf sayılarının düşük olduğu, en çok atıf alan çalışmanın 160 atıfla Puertas, Martí ve García, (2014)’nın çalışması ve 119 atıfla Gani (2017)’nin çalışması olduğu görülmektedir.

İncelenen makalelerin tamamında araştırma tekniği olarak nicel araştırma tekniğinin kullanıldığı gözlemlenmektedir. Nicel araştırma tekniği verilerin ölçülebilir ve sayısal formatta toplandığı, istatistiksel analizlerin kullanıldığı ve sonuçların sayısal olarak ifade edildiği bir araştırma yöntemidir. Çalışmalarda yöntem olarak çekim modelinin yoğunlukla tercih edildiği göze çarpmaktadır. Çekim modelinin yanı sıra panel veri analizi, granger nedensellik analizi ve regresyon analizlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

2023 LPE raporunun 25 Nisan 2023 tarihinde açıklanmasından dolayı çalışmalarda 2023 LPE verileri kullanılmamış, ele alınan verilerin ise %81,44’ünü 2007-2018 yıllarına ait verilerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların değişkenleri olarak belirlenen lojistik performans ve dış ticaret değişkenlerinin ölçümleri incelendiğinde; lojistik performansın ölçümünde lojistik performans endeksinin %92.77 ile tercih edildiği görülmektedir. Dış ticaret değişkeninin ölçümünde ise %41,46 ile uluslararası ithalat ve ihracatın tercih edildiği görülmektedir.

Çalışmalarda örneklem olarak farklı bölge, organizasyon ve ülkenin tercih edildiği görülmekle birlikte OECD ülkeleri üzerine yapılan çalışmalar göze çarpmaktadır. Çalışma bulguları analiz edildiğinde LPE’nin;

- Ülkelerin dış ticaret hacmi, ithalat ve ihracat rakamları ile,
- Ülkelerin lojistik altyapı performansı ile,

- Global rekabet gücü endeksi ile anlamlı düzeyde ve pozitif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca LPE alt bileşenlerinin etkisinin ülkeden ülkeye değişmekte ve nihai sonucu en etkili bileşenin şekillendirdiği tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA

Devletlerin vatandaşları için sağlayabileceği refah ve güven ortamı, uluslararası rekabet ve pazar ortamında elde edebileceği pay ile orantılıdır. Küreselleşme ve bilgi teknolojisinin çığır açan ve önlenemez hızı karşısında ülkeler, sahip oldukları ürün ve pazarları elde tutabilmek için gerek kendi topraklarındaki lojistik yapıyı geliştirmek, gerekse de faaliyette bulunduğu ülkelerle iş birliği içerisinde olmak zorundadır. Diğer bir deyişle global ölçekte etkinliğini ortaya koymak isteyen ülkeler için mal ve hizmet üretiminin yanı sıra üretimi yapılan ürünün dış pazarlara ulaştırılması ve diğer ülkelerle olan iş birliğinin sürdürülmesi hayati öneme sahiptir. Bu kapsamda lojistik performans ve alt bileşenleri, ülke ekonomilerinin gelişimine doğrudan etki yapan, ülke ve firmalar için pazar tercihinde göz önünde bulundurulmuş önemli bir bileşendir. Dünya Bankası tarafından ilk kez 2007 yılında yayımlanan Lojistik Performans Endeksi; uluslararası piyasada kabul gören, objektif ve ampirik çalışmalarla doğrulanmış bir ölçüt olması ile araştırmacıların ve çalışmaların lojistik performans konusuna olan ilginin artmasına sebep olmuştur. Bu çalışmada lojistik performansın dış ticarete ilişkin etkisi sistematik olarak incelenerek konunun önemi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Scopus, Google Scholar ve TÜBİTAK Dergipark veri tabanları incelenerek 33 makale tespit edilmiş ve bu makaleler yayın yılı, atıf sayısı, araştırma türü, örneklem kümesi, veri türü, değişkenler, değişken ölçümleri ve analiz yöntemi açısından incelenerek çeşitli bulgular tespit edilmiştir.

Literatürün incelenmesi sonucunda konuya ilişkin makalelerin 2010'lu yıllardan itibaren artış gösterdiği, 2020 ve sonrasında önem kazandığı gözlemlenmiştir. Buna göre küreselleşme ve e-ticaretin son yıllarda artış göstermesi ve lojistik performans endeksinin ülke ve firmalar tarafından kabul gören bir kriter olması, lojistik performans ve dış ticaret konusuna ilişkin çalışmaların dikkat çektiğini göstermektedir. İncelenen çalışmaların henüz yeni olması ve genellikle bölgesel araştırmalara odaklanması sebebiyle atıf miktarlarında istenen başarıya ulaşılamadığı gözlemlenmiştir. Atıfların sayısı incelendiğinde, en çok atıf alan çalışmanın 160 atıfla Puertas, Martí ve García, (2014)'nin çalışması ve 119 atıfla Gani (2017)'nin çalışması olduğu görülmektedir.

Araştırma tekniği olarak incelenen makalelerin tamamının teorik bilgilerin pratik uygulamalarını inceleyen ve gerçek dünya verilerini kullanarak sonuçlar elde etmeyi amaçlayan uygulamalı çalışmalar olduğu ve araştırma tekniği olarak nicel araştırma tekniğinin kullanıldığı gözlemlenmektedir. Araştırma yöntemi olarak çalışmalarda çekim modelinin yoğunlukla tercih edildiği göze çarpmaktadır. Çekim modelinin ülkeler arasındaki ikili ticari ilişkileri ve sayısal verileri açıklamada en tutarlı yöntem olması sebebiyle tercih edildiği gözlemlenmiştir.

SONUÇ

Tespit edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda lojistik performans kriterlerinden altyapı, lojistik kalite ve yeterlilik, zamanlama ve uluslararası taşımacılık ihracatçı ülkeler için ön plana çıkarken, ithalatçı ülkeler için altyapı, zamanlama ve lojistik kalite ve yeterlilik olduğu tespit edilmiştir. Gelişmekte olan ülkeler için düşük lojistik performans, rekabet ve pazarda yer bulabilme gücünü kısıtlamakta, gelişmiş ülkelerle arasındaki ekonomik makasın açılmasına sebep olmaktadır.

Farklı model ve yöntemlerle elde edilen ampirik bulgular neticesinde LPE'nin ihracat rakamları üzerinde güçlü bir etkisinin olduğu fakat ithalat verileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda; gelişmekte olan ve düşük gelir grubundaki ülkelerin, ekonomik büyüme ve rekabet gücüne sahip finansal yapıya sahip olabilmeleri için lojistik sektörünün gelişimine odaklanacak yatırımlar yapmaları ve verimli ve etkin bir lojistik altyapı sistemine sahip olmaları zaruridir.

İhracat ve üretim odaklı büyüme ekonomisini hedefleyen gelişmekte olan ülkeler için sürdürülebilir kalkınma, üretici üretkenliğini artırma, kaynak kullanımını optimize etme önemli bir gelir elde etme için çok önemli bir itici güç olarak kabul edilmektedir. Bu doğrultuda hükümetler, ihracat akışlarını artırmada stratejik faktör olarak rekabetçi fiyatlar ve yüksek müşteri memnuniyeti ile mal ihracatını teşvik etmek için elverişli koşullar yaratacak politika geliştirmek zorundadırlar. Verimli uluslararası lojistik, ticareti kolaylaştıran reformlar ve taşımacılıkta maliyetlerin düşürülmesiyle yakından bağlantılıdır.

Sistematik literatür taraması neticesinde elde edilen bulgulara dayanarak, gelecekte yapılacak çalışmalar için bazı önerilerde bulunulabiliriz. Öncelikle mevcut literatürde değişik ürün ve sektörler için farklı türde çalışmaların sınırlı olmasıdır. Gelecekte yapılacak çalışmalar, lojistik performansın değişik alanlarda uluslararası ticareti nasıl etkilediğini araştırmak için belirli ürünlere veya sektörler için odaklanabilir. İkinci olarak, lojistik performansın uluslararası ticaret üzerindeki etkisini ölçmek için çekim modeli yaygın olarak kullanılsa da, bu ilişkiyi daha iyi yakalamak için kullanılacak başka modeller veya yaklaşımlar olabilir. Bu nedenle, araştırmacıların, lojistik performansın uluslararası ticaret üzerindeki etkisini ölçmek için diğer alternatif modelleri veya yaklaşımları tercih etmeleri önemlidir. Üçüncü olarak, lojistik performansın ölçümünde sıklıkla lojistik performans endeksinin kullanıldığı görülmektedir. Değişkenlerin ölçümünde farklı göstergeleri kullanmak, daha farklı sonuçların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Son olarak, uluslararası ticarete lojistiğin artan önemi göz önüne alındığında, gelecekteki çalışmaların lojistik performansını iyileştirmede inovasyon ve yaratıcılığın rolü ile blok zincir benzeri uygulamalara elverişlilik gibi kriterlerinde değerlendirmeye katılarak incelemeler yapılması önerilmektedir.

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF LOGISTICS PERFORMANCE ON FOREIGN TRADE WITHIN THE SCOPE OF SYSTEMATIC LITERATURE STUDY

1. INTRODUCTION

In today's globalized economy, international trade plays a vital role in the growth and development of businesses worldwide. In particular, the success of a country's exports largely depends on the efficiency and effectiveness of that country's logistics performance. One of the most important criteria that shows the competitiveness of countries is logistics performance (Koban and Keser, 2008). . Exporters rely on efficient logistics services to transport goods across borders, and any delay or inefficiency in the logistics process can have a significant impact on a country's export performance.

As a result of the examination of the studies in the literature, it has been seen that the literature studies showing the effect of the logistics performance power of the countries on foreign trade are limited and it is aimed to eliminate the deficiencies identified with this study. In this context, the study aimed to reveal the current situation.

The study consists of three parts. In the first part of the study, by explaining the conceptual framework; information is given about the concepts of logistics, logistics performance, logistics performance index and the effect of logistics performance on foreign trade is discussed. In the second part, information about the study and the results obtained are presented. In the last part, based on the findings of the study, the situation in the related field is evaluated and suggestions for future studies are presented.

2. METHODS

The effect of logistics performance on foreign trade has been examined with a systematic literature review. The sample of this study consists of 33 articles in Google Scholar, Scopus and TUBITAK Dergipark databases on 11.03.2023. In the first stage of the literature review, a total of 73 articles were identified by typing the words "Logistics Performance, Logistics Performance Index and Foreign Trade", which we determined as the keywords in the relevant database. In the second stage, 21 articles that we could not relate to the subject of "The Effect of Logistics Performance on Foreign Trade", which we determined as the research subject, and which touched on different subjects in terms of content, were excluded from the study. In the third stage, 19 more articles that were considered not to contribute to the study by detailed content analysis were excluded from the study and 33 articles that were considered to contribute to the subject of the study formed the sample set.

3. RESULTS

It is observed that quantitative research technique is used as a research technique in all of the articles examined. Quantitative research technique is a research method in which data are collected in a measurable and numerical format, statistical analyzes are used and the results are expressed numerically. It is striking that the gravity model is mostly preferred as a method in the studies. In addition to the gravity model, it was determined that panel data analysis, granger causality analysis and regression analyzes were used. Although it is seen that different regions, organizations and countries are preferred as samples in the studies, studies on OECD countries stand out. When the study findings were analyzed, LPE;

- With the foreign trade volume, import and export figures of the countries,
- With the logistics infrastructure performance of the countries,
- It has been found to be significantly and positively related to the global competitiveness index. In addition, the effect of LPE sub-components varies from country to country and it has been determined that the most effective component shapes the final result.

Logistics performance and its sub-components are an important component that has a direct impact on the development of national economies and is taken into account in market preference for countries and companies. The Logistics Performance Index, first published by the World Bank in 2007; The fact that it is a criterion accepted in the international market and verified by objective and empirical studies has led to an increase in the interest of researchers and studies on logistics performance. In this study, it is aimed to evaluate the importance and evaluation of the subject by systematically examining the effect of logistics performance on foreign trade. As a result of the review of the literature, it has been observed that the articles on the subject have increased since the 2010s and gained importance in 2020 and beyond. Accordingly, the increase in globalization and e-commerce in recent years and the fact that the logistics performance index is a criterion accepted by countries and companies show that studies on logistics performance and foreign trade draw attention. It has been observed that the desired success has not been achieved in the amount of citations due to the fact that the studies examined are still new and generally focus on regional studies.

CONCLUSION

As a result of the evaluation of the findings, it has been determined that infrastructure, logistics quality and adequacy, timing and international transportation are prominent among the logistics performance criteria for exporting countries, while infrastructure, timing and logistics quality and adequacy for importing countries. For developing countries, low logistics performance restricts their competitiveness and ability to find a place in the market, and causes the economic gap between them to open up with developed countries.

Based on the findings obtained as a result of a systematic literature review, future studies may also focus on specific products or sectors to investigate how logistics

performance affects international trade in different areas. In addition, different models can be used to measure the impact of logistics performance on international trade. In addition, different indicators other than LPI can be used in the measurement of variables.

KAYNAKÇA

- Acar M. F. (2021). Lojistik Performans İndeks: Türkiye-Avrupa Birliği Karşılaştırması. *International journal of advances in engineering and pure sciences*, 33 (3) , 422-428.
- Aksungur, M. & Bekmezci, M. (2020). Türkiye'nin Lojistik Performansının Değerlendirilmesi Boylamsal Bir Araştırma. *Toros Üniversitesi İİSBF sosyal bilimler dergisi*, 7(12) , 19-40.
- Arvis, J. F., Ojala, L., Wiederer, C., Shepherd, B., Raj, A., Dairabayeva, K. ve Kiiski, T. (2018). *Connecting to compete 2018: trade logistics in the global economy*, *The World Bank*, <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29971>, (20.03.2022).
- Ateş, İ. ve Işık, E. (2010). Türkiye'de Lojistik Hizmetlerinin Gelişiminin İhracattaki Büyümeye Etkileri. *Ekonomi bilimleri dergisi*, 2(1) , 99-106.
- Balta, D. ve Cura, F. (2022). Uluslararası Ticarete Lojistik Performansın İhracat Performansına ve Firma Performansına Etkisi: Konya İlinde Bir Uygulama. *Sosyal ekonomik araştırmalar dergisi*, 22(1), 17-29.
- Bayraktutan, Y ve Özbilgin, M. (2015). Lojistik Maliyetler ve Lojistik Performans Ölçütleri, *Maliye araştırmaları dergisi*, 1(2), 95-112.
- Behar, A. ve Manners, P.(2008). Logistics and Exports. *Centre for the study of African economies, University of Oxford, CSAE working paper series* 2008-13.
- Bilgin, T. ve Kazancı Sunaoğlu, Ş. (2022). Lojistik Performans ve Uluslararası Ticaret İlişkisi Üzerine Alanyazın İncelemesi. *Pamukkale Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 53(1), 325-344.
- Bozdağlıoğlu, E. ve Keşir, B. (2022). Türkiye'de Lojistik Sektörünün Dış Ticarete Etkisi. *İşletme ve iktisat çalışmaları dergisi*, 10(1), 1-17.
- Çınar N. (2021). İyi Bir Sistematiik Derleme Nasıl Yazılmalı? *Online Türk sağlık bilimleri dergisi*, 6(2), 310-314.
- Doğruer, İ. Mete (2005). *Üretim organizasyonu ve yönetimi* (1. Baskı). Alfa Basım Yayın.
- Düzgün, M. (2020). Methodological Study on the Effect of Aviation on Service Export and LPI Mainly Based on the Cargo Data of All International and Turkish National Airlines. *Paradoks ekonomi sosyoloji ve politika dergisi*, 16(1), 35-52.
- Erdoğan, A. (2016). Performance of Turkey in Logistics and Suggestions for Solutions to Improve Performance. *Sosyal bilimler araştırma dergisi*, 4(1), 1-7.
- Gani A. (2017). The Logistics Performance Effect in International Trade. *The Asian journal of shipping and logistics*, 33(4), 279-288.

- Green Jr, K. W., Whitten, D. ve Inman, R. A. (2008). The Impact of Logistics Performance on Organizational Performance in A Supply Chain Context. *Supply chain management: an international journal*, 13(4), 317– 327.
- Güner, S. ve Coşkun, E.(2012). Comparison of Impacts of Economic and Social Factors on Countries’ Logistics Performances: A Study with 26 OECD Countries. *Research in logistics&production*, 1(2), 329-343.
- Gürdal, S. (2006). Türkiye Lojistik Sektörü Altyapı Analizi. *İstanbul Ticaret Odası*, (Yayın No: 2006-14.)
- Hayaloğlu P. (2015). The Impact of Developments in the Logistics Sector on Economic Growth: The Case of OECD Countries. *International journal of economics and financial issues*, 5(2), 523-530.
- İrak, G. ve Şen, H. (2021). Lojistik Maliyetler ve Lojistik Performansın, Firma ve İhracat Performansına Etkisinin Analizi. *Journal of accounting and taxation studies*, 14 (3) , 1109-1131.
- Kaplan Z. ve Bozyiğit S. (2021). The Effect of Turkey’s Logistics Performance on Turkey’s Foreign Trade. *International journal trade and global markets*, 14(1), 1-17.
- Kayabaşı, A. ve Özdemir, A. (2008). Üretim İşletmelerinde Lojistik Yönetimi Faaliyetlerinde Performans Yönetimine Bakış: Beklenti-Fayda Farkı Analizi Uygulaması. *Atatürk Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler dergisi*, 22(1), 195-209.
- Koban, E. ve Keser, H. Y. (2008). *Dış ticarete lojistik*, (2. Baskı). Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Kuzu S. Önder E. (2014). Research into the Long-Run Relationship between Logistics Development and Economic Growth in Turkey. *Journal of logistics management* 2014, 3(1), 11-16.
- Küçükkefe, B. ve Gürol, P. (2019). Evaluation of Turkey Based On Logistic Performance Index of Other Countries Exporting Goods and Services to Major Export Countries of Turkey. *Sosyal bilimler metinleri*, 1(2), 1-6.
- Lambert, Douglas M., James R. Stock and Lisa M. Ellram (1998), *Fundamentals of logistics management*, Irwin McGraw-Hill
- Manavgat, G. ve Demirci, A. (2021). Lojistik Performans Endeksi Tutarlılığının Sıralı Lojistik Regresyon Modeliyle İncelenmesi. *Yaşar Üniversitesi e-dergisi*, 16(64) ,1856-1871.
- Marti, L., Puertas R. ve Garcia, L. (2014).The Importance of The Logistics Performance Index in International Trade. *Applied economics*, 46(24), 2982-2992.
- Mentzer, T. John, DeWitt, William, Keebler, S. James, Min, Soonhong, Nix, Nancy W., Smith ,Carlo D ve Zacharia,G. Zach (2001). Defining Supply Chain Management. *Journal of business logistics*, 22(3), 65-82
- Meşin, K. ve Cura, F. (2022). Türkiye Dış Ticaretinin Lojistik Performans Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Sosyal ekonomik araştırmalar dergisi*, 22(2), 139-149.
- Munim, Z. Ve Schramm, H. (2018). The Impacts of Port Infrastructure and Logistics Performance on Economic Growth: The Mediating Role of Seaborne Trade. *Journal of shipping and trade*, 3(1), 1-19.

- Özgün Acar, D. ve Benli, M. (2021). Dış Ticarete Lojistik Performansın Etkisi. *Journal of management and economics research*, 19(4), 48-65.
- Öztürk Ofloğlu, N., Kalaycı, C., Artan, S., Bal, H. Ç. (2018). Lojistik Performansındaki Gelişmelerin Uluslararası Ticaret Üzerindeki Etkileri: AB ve MENA Ülkeleri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 9(24), 92-109.
- Puertas R., Martí L., García L.(2013). Logistics Performance and Export Competitiveness: European experience. *Empirica* 41(3), 1-17.
- Sénquiz-Díaz C. (2021). Transport Infrastructure Quality and Logistics Performance in Exports. *Economics* 9(1), 107-119.
- Sergi B., D'Aleo V., Konecka S., Szopik-Depczyńska K., Dembińska I., Ioppolo G. Competitiveness and the Logistics Performance Index: The ANOVA method application for Africa, Asia, and the EU regions. *Sustainable cities and society* 69(1), 1-22.
- Shikur Z.H. (2022). The role of logistics performance in international trade: a developing country perspective. *World review of intermodal transportation research* 11(1), 53-69.
- Song M., Seo Y., Lee H. (2022). The Dynamic Relationship Between Industrialization, Urbanization, CO2 Emissions and Transportation Modes in Korea: Empirical Evidence from Maritime and Air Transport. *Transportation*. 11(2), 3-28.
- Şahin S. (2022). Ticaretin Kolaylaştırılması ve Uluslararası Ticaret. *Ampirik yöntemlerle iktisadi ve finansal çözümler*. Gazi Kitabevi.
- Şimşek, T. ve Yiğit, E. (2019). Lojistik Performans ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Orta-Doğu Avrupa Ülkeleri ve Türkiye Örneği. *Journal of international management educational and economics perspectives*, 7(2), 169-177.
- Taguchi H., Thet M.S. (2021). Quantitative Linkage Between Global Value Chains' Backward Participation and Logistics Performance in the Host Country: A Structural Gravity Model Analysis of Emerging ASEAN Economies. *Asia-Pacific journal of regional science* 1(5), 453-475.
- Takpara M., Manfred K., Boumbouya R. (2021). Trade Facilitation and Export Performance: Evidence from Economic Community of West African States. *Pan African University - institute of governance, humanities and social science* 2022, 2(2), 1-22.
- Torun, M. ve Çetinoğlu, H. (2020). An Analysis of The Effects of Infrastructure Quality on The Logistics Performance for the International Trade *Girişimcilik ve kalkınma dergisi*, 15(2), 140-166.
- Töngür Ü., Türkcan K., Ekmen-Özçelik S. (2020). Logistics Performance and Export Variety: Evidence from Turkey. *Central Bank review*. 20(3), 143-154.
- Tunç, H. ve Kaya, M. (2016). Türkiye'de Lojistik Sektörünün Gelişmesinde Dış Ticaretin Rolü Üzerine Bir Nedensellik Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi vizyoner dergisi*, 7(14), 58-65.
- Varbanova A., (2017). Logistics Performance Index (LPI) and Incentives for Logistics Performance Improvement in Bulgaria. *International scientific journal "industry 4.0"*, 2(3), 147-150.
- World Bank (2014), *Connecting to compete: trade logistics in the global economy*.

- Yapraklı T. Ş., Ünalın M. (2017). Küresel Lojistik Performans Endeksi ve Türkiye'nin Son 10 Yıllık Lojistik Performansının Analizi. *Atatürk Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler dergisi*, 31(3), 589-606.
- Yapraklı, T. Ş. ve Ünalın, M. (2016). Küresel Lojistik Performans Endeksi ve Türkiye'nin Son 10 Yıllık Lojistik Performansının Analizi, 2. *Uluslararası Kafkasya-Orta Asya dış ticaret ve lojistik kongresi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi*, 311-324.
- Yıldız A. (2020). Türkiye'nin Uluslararası Lojistik Performans Endeksindeki Konunun Kümeleme Analizi ile Araştırılması. *Turkish studies-social sciences* 15(3), 1659-1679.
- Yurdakul, E. M. ve Şipal, Y. Z. (2021). Lojistik Performans ve Dış Ticaret İlişkisi, *İktisat alanında seçilmiş konular-2*, Efe Akademi Yayınevi.
- Zaninovic P. Zaninović V. Skender H.P., Zaninovi P.A. (2020). The Effects of Logistics Performance on International Trade: EU15 vs CEMS The Effects of Logistics Performance on International Trade: EU15 vs CEMS. *Economic research-ekonomska Istraživanja* 34(10), 1-17.

KATKI ORANI / CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA / EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR / CONTRIBUTORS
Fikir veya Kavram / <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Yasin GÜLTEKİN Alparslan KAPLAN
Tasarım / <i>Design</i>	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak / <i>Designing method, scale and pattern</i>	Yasin GÜLTEKİN Alparslan KAPLAN
Veri Toplama ve İşleme / <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak / <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Alparslan KAPLAN Yasin GÜLTEKİN
Tartışma ve Yorum / <i>Discussion and Interpretation</i>	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak / <i>Taking responsibility in evaluating and finalizing the findings</i>	Yasin GÜLTEKİN Alparslan KAPLAN
Literatür Taraması / <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak / <i>Review the literature required for the study</i>	Alparslan KAPLAN Yasin GÜLTEKİN